

Intergenerationele analyse bij de groep met Molukse achtergrond.

Integratiebeleid in Nederland

Groepen met een migratieachtergrond nemen ten opzichte van de autochtoon Nederlandse bevolking vaak een minder gunstige maatschappelijke positie in. In de Nederlandse rechtstaat is het politiek en maatschappelijk onacceptabel dat de kansen en positie van - groepen - personen (mede) afhankelijk zijn van hun etnische achtergrond. Het mag voor je kansen in de samenleving niet uitmaken waar je wieg of die van je ouders heeft gestaan.

Het integratiebeleid heeft dan ook als einddoel dat op termijn er voor wat betreft de maatschappelijke positie geen verschillen resteren tussen herkomstgroepen. Tegelijkertijd is het onrealistisch om te verwachten dat groepen een gelijke positie bereiken op het éne domein zolang er verschillen zijn in de positie op een ander domein. Zo is het bijvoorbeeld ondenkbaar dat groepen die verschillen in toerusting (onderwijsniveau, sociaal kapitaal et cetera) op de arbeidsmarkt een gelijke positie zullen bereiken. Daarom is als tussendoel van het integratiebeleid *evenredigheid* geformuleerd. Daarvan is sprake indien categorieën met een migratieachtergrond eenzelfde positie realiseren als – qua relevante achtergrondkenmerken – vergelijkbare autochtonen.

Om doelbereik van dit beleid te monitoren worden al sinds jaar en dag - onder andere door het CBS - gegevens bijgehouden over de positie en ontwikkeling van groepen met een migratieachtergrond. In het kader van de monitoring strekt de informatievoorziening zich uit over de 1e en de 2e generatie. De reden daarvoor is dat er zowel theoretisch als empirisch overtuigend bewijs is dat integratie meer dan één generatie vergt. Voor de duiding van deze inzichten die deze beschrijvende analyses opleveren worden (multi-variate) evenredigheidsanalyses uitgevoerd. Die geven inzicht in de mate waarin objectieve achtergrondkenmerken een verklaring bieden voor verschillen in positie. Vrij algemeen levert dit het inzicht op dat de positie van migranten bij langer verblijf en over de generaties heen verbetert, de achterstand ten opzichte van de autochtoon Nederlandse referentiecategorie afneemt en dat resterende verschillen deels kunnen worden toegeschreven aan verschil in achtergrondkenmerken en deels aan andere ongemeten factoren - zoals discriminatie - moeten worden toegeschreven.

Onderzoek naar Molukse de groep

Naast monitoringstudie worden er op het terrein van integratie wetenschappelijke verdiepende studies uitgevoerd. Het onderzoek dat het CBS momenteel uitvoert naar de positie van de bevolking met een Molukse achtergrond in Nederland vormt daar een goed voorbeeld van. Het belang van de studie is meerledig.

Beschrijving

Om te beginnen ontbreekt in Nederland een betrouwbaar kwantitatief beeld van de maatschappelijke positie van de Molukse achtergrond. Aangezien de Molukse groep niet op de gebruikelijk manier (aan de hand van geboorteland) is te traceren, ontbreken monitoringgegevens over deze groep. De paar studies die er over deze groep zijn, zijn gedateerd en bij de kwantitatieve studies zijn de data, aangezien tot voor kort een bruikbaar steekproefkader ontbrak, via – niet representatieve – quotasampling en snowballsampling verzameld. Met het beschikbaar komen van het CBS-onderzoeksbestand komt nu voor het eerst een betrouwbaar beeld beschikbaar van een bevolkingsgroep, waarvan tot voor kort zelfs de omvang onderkend was.

Verklaring

Het belang van deze verdiepende studie overstijgt echter de pure beschrijvende monitoring; het biedt de mogelijkheid voor verklarende wetenschappelijke inzichten die verder reiken dan de Molukse groep. De Molukse bevolking is immers aanmerkelijk langer in Nederland dan andere migrantengroepen en daardoor is nu voor het eerst een analyse mogelijk die zicht biedt op mate van de intergenerationele sociale mobiliteit, participatie en integratie tot in de 4^e generatie. Dat biedt ook internationaal gezien unieke wetenschappelijke mogelijkheden. De studie levert ook op dit punt niet alleen nieuwe inzichten op in puur beschrijvende zin, maar ook in analytische, verklarende zin. Interessant is daarbij de snel ontwikkelende interetnische menging over

generaties heen, waardoor een scherp onderscheid mogelijk wordt tussen de sociaal-culturele en de sociaal-economische positie van subcategorieën en de onderlinge afhankelijkheden. Een ander bijzonder aspect tenslotte wordt gevormd door de ruimtelijke concentratie (in zogeheten Molukkergemeenten) die voor een deel van de populatie geldt. Dat biedt analysemogelijkheden ten aanzien van de ruimtelijke invloed in de tijd en over generaties op de mate van participatie en integratie.

De beschrijving is vooral relevant voor de monitoring en de analyse/verklaring is vooral van belang voor de beleidsontwikkeling en instrumentering. Bijvoorbeeld als bij evenredigheidsanalyses de volledige achterstand wordt verklaard door verschillen in achterliggende factoren volstaat generiek beleid (er is immers geen etnische factor die zelfstandige verklaringskracht heeft). Is dit niet het geval dan moet worden overwogen of specifieke beleidsinstrumenten nuttig en mogelijk zijn.